

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lublin, dnia 19 czerwca 2024 r.

Poz. 3299

Wojewoda Lubelski

ROZSTRZYGNĘCIE NADZORCZE NR PN-II.4131.217.2024

z dnia 17 czerwca 2024 r.

stwierdzające nieważność uchwały Nr III/9/2024 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 28 maja 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr III/9/2024 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 28 maja 2024 r. zmieniającej uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie.

Uzasadnienie

Uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 31 maja 2024 r.

Zgodnie z treścią powołanych w podstawie prawnej uchwały przepisów art. 97 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, ze zm.), opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego (art. 97 ust. 1). Rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (art. 97 ust. 5).

Uchwała podjęta na podstawie art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej jest aktem prawa miejscowego, co oznacza, że obowiązują ją rygory przewidziane dla aktów normatywnych, obowiązujących na obszarze działania organów, które je ustanowiły.

Wskazać należy, iż powołany przepis art. 97 ust. 5 ustawy ma charakter upoważnienia ogólnego do wydania aktu prawa miejscowego. Jediną wskazówką dla miejscowego prawodawcy stał się obowiązek dopełnienia wymogu szczegółowości, czyli samodzielnego doboru kryteriów odpłatności. Nie oznacza to jednak niczym nieskrępowanej swobody rady gminy realizującej swoje kompetencje w tym zakresie. Większa skala swobody prawotwórczej, jaka występuje przy ogólnym upoważnieniu ustawowym do stanowienia aktów prawa miejscowego i brak precyzyjnych wytycznych co do treści takich podustawowych uregulowań jest bowiem ograniczona całokształtem i celem przepisów normujących dziedzinę, której dotyczy dany akt, wydany na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie.

Zgodnie z treścią § 1 przedmiotowej uchwały, Rada Miejska postanowiła wprowadzić zmianę w uchwale Nr LXXX/602/2024 z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie poprzez dodanie regulacji § 5a w brzmieniu:

„Nie pobiera się opłat za dni nieobecności pod warunkiem zgłoszenia jej Kierownikowi Dziennego Domu z co najmniej 2 dniowym wyprzedzeniem, poprzez formę pisemną udzieloną przez uczestnika, chyba że powiadomienie to nie było możliwe z powodów losowych poprzez formę telefoniczną, ustną zgłoszoną przez uczestnika”.

W ocenie organu nadzoru powyższa regulacja wykracza poza zakres upoważnienia wynikającego z art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Na podstawie powołanego przepisu Rada jest władna ustalić wyłącznie szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – przy czym chodzi o wskazanie granic, w ramach których opłata winna zostać ustalona przez uprawnione podmioty. Granic tych - zdaniem organu nadzoru - nie stanowi określenie przez Radę warunków, od których uzależnione będzie niepobieranie opłat za dni nieobecności uczestników w ośrodku wsparcia w zakresie pobytu w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie. W świetle przyjętej przez Radę Miejską regulacji, każda niezgłoszona w określonej formie i z odpowiednim wyprzedzeniem nieobecność skutkować będzie ponoszeniem przez uczestnika pełnej odpłatności za dany miesiąc, mimo braku świadczenia w tym czasie na jego rzecz usług. Powyższe w ocenie organu nadzoru narusza zasadę ekwiwalentności opłaty, albowiem bezpodstawnym jest obligowanie uczestnika do ponoszenia odpłatności za usługi, które w istocie nie zostały udzielone.

Jak stwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 14 września 2011 r., sygn. II SA/Sz 669/11, „Art. 97 ustawy o pomocy społecznej daje [...] możliwość ustalenia odpłatności są usługi świadczone w ośrodku wsparcia. Jest to przepis o charakterze ogólnym. Opłaty, o których mowa w art. 97 ustawy o pomocy społecznej są jedną z form daniny publicznej. W odróżnieniu od podatków, opłaty stanowią wynagrodzenie (zapłatę) związaną z kosztami działania instytucji publicznej w określonym zakresie z tytułu świadczonych usług na rzecz obywatela. Pobiera się ją w związku z wyraźnie wskazanymi usługami i czynnościami organów państwowych lub samorządowych, dokonywanych w interesie poszczególnych obywateli. Opłata stanowi zatem instytucję prawno-finansową, której istotną cechą jest ekwiwalentność. Stanowi ona zapłatę za uzyskanie zindywidualizowanego świadczenia oferowanego przez podmiot prawa publicznego.”

Z powyższego wynika jednoznacznie, iż opłata za pobyt w ośrodku wsparcia ponoszona jest w przypadku faktycznego korzystania z usług tego ośrodka, natomiast w przypadku kiedy uczestnik z tych usług nie korzysta (jest nieobecny), brak jest podstaw do nakładania na niego obowiązku ponoszenia konkretnej opłaty – niezależnie od faktu zgłoszenia, w określonym terminie lub formie, jego nieobecności.

Analogiczne stanowisko organu nadzoru znalazło odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu nadzorczym Wojewody Lubelskiego z dnia 29 grudnia 2021 r. znak: PN-II.4131.381.2021 oraz w rozstrzygnięciach nadzorczych: Wojewody Podkarpackiego z dnia 10 maja 2023 r. znak: P-II.4131.2.102.2023; Wojewody Wielkopolskiego z dnia 18 stycznia 2021 r. znak: KN-I.4131.1.30.2021.7 i z dnia 9 grudnia 2020 r. znak: KN-I.4131.1.750.2020.24; Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 lutego 2016 r. znak: PN.4131.27.2016; Wojewody Lubuskiego z dnia 1 lutego 2016 r. znak: NK-I.4131.16.2016.ASzc.

W tym stanie rzeczy stwierdzenie nieważności uchwały Nr III/9/2024 jest uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, złożona za moim pośrednictwem, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

WOJEWODA LUBELSKI

Krzysztof Komorski

Otrzymują:

- 1) Burmistrz Miasta Hrubieszów
- 2) Przewodniczący Rady Miejskiej w Hrubieszowie